

**Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií
pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár**

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Lokalizácia: § 10

Účinnosť: 01.01.2010

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 84

Zneužívanie pojmu finančný poradca finančnými sprostredkovateľmi

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex: -
- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=2673>

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:

Právna úprava zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 6 a § 10 upravuje podmienky vykonávania finančného sprostredkovania a finančného poradenstva na Slovensku, pričom striktné oddeľuje tieto dve činnosti. Finančný poradca je definovaný ako osoba, ktorá vykonáva finančné poradenstvo na základe písomnej zmluvy s klientom a nemôže súčasne vykonávať finančné sprostredkovanie. Naopak, finančný agent môže vykonávať finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy s finančnou inštitúciou alebo iným samostatným finančným agentom, ale nesmie poskytovať finančné poradenstvo.

Problémom však je časté zneužívanie pojmu "finančný poradca" finančnými agentmi, ktorí nie sú oprávnení na poskytovanie nezávislého poradenstva, ale ponúkajú produkty na základe provízií. Tento jav sa prejavuje tým, že mnohí podriadení finanční agenti, ktorí ponúkajú napríklad neživotné poistenie, sa označujú ako finanční poradcovia na svojich webových stránkach, vizitkách alebo sociálnych sieťach. To môže viesť k zámene pojmov a zavádzať spotrebiteľov, ktorí očakávajú objektívne a nezávislé poradenstvo. Výsledkom je zníženie dôvery v trh a vytvorenie právnej neistoty pre spotrebiteľov, ktorí v skutočnosti dostávajú rady motivované províziami, nie objektívnym hodnotením ich potrieb.

Zneužívanie pojmu "finančný poradca" finančnými agentmi teda predstavuje významný problém, ktorý podkopáva dôveru v sektor finančných služieb a vytvára riziko pre spotrebiteľov, ktorí nemusia správne pochopiť rozdiel medzi nezávislým poradenstvom a ponukou produktov v záujme provízneho sprostredkovania.

9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)

Finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo upravuje zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 186/2009 Z. z.“), ktorý reguluje vykonávanie finančného sprostredkovania a finančného poradenstva. Problém so zneužívaním pojmu "finančný poradca" súvisí práve s týmto zákonom. Podľa tohto zákona môžu finanční poradcovia poskytovať poradenstvo na základe písomnej zmluvy, pričom ich činnosť je prísne oddelená od finančných agentov, ktorí poskytujú produkty ako zástupcovia finančných inštitúcií. Napriek tomu však mnohí finanční agenti, ktorí nesmú vykonávať poradenstvo, často zneužívajú tento pojem. Mnohé subjekty uvádzajú na svojich webových stránkach, sociálnych sieťach alebo vizitkách označenie "finančný poradca", bez toho aby disponovali príslušnou licenciou, čím zavádzajú klientov. Takéto správanie oslabuje dôveru v trh a spôsobuje neistotu pre spotrebiteľov, ktorí očakávajú nezávislé poradenstvo, hoci v skutočnosti dostávajú ponuky založené na províziách.

9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:

Ex ante:

- V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať.

Ex post:

- Finanční poradcovia, finanční agenti

9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):

V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
84	Zneužívanie pojmu finančný poradca finančnými sprostredkovateľmi	§ 10	1.1.2010	Finanční poradcovia, finanční agenti	24 582	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: ▪ V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie aj vzhľadom na povahu regulácie. Ex post náklady: ▪ Ex post náklady neboli kalkulované vzhľadom na povahu regulácie, ktorá nespôsobuje zvýšenie nákladov pre podnikateľské subjekty.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti pre zistenie počtu dotknutých subjektov z predmetnej oblasti bolo webové sídlo Národnej banky Slovenska. Odkaz na internetovú stránku: https://subjekty.nbs.sk/?s=1120
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
Analýza vplyvov na podnikateľské prostredie nebola vypracovaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nevznikol rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post).
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
Nepredpokladané náklady v ex ante fáze neboli identifikované.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, sekcia finančného trhu, odbor kapitálového trhu a poisťovníctva (ďalej ako „MF SR“ alebo „gestor“).

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve,
31747876 (ďalej ako „SASP“)

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

SASP

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

1. 10. 2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 3.9.2024 do 16.9.2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácií:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve poukazuje na problém so zneužívaním pojmu "finančný poradca", avšak zákon presne rozlišuje medzi finančným poradenstvom a finančným sprostredkovaním, pričom finanční poradcovia poskytujú nezávislé poradenstvo na základe písomnej zmluvy, zatiaľ čo finanční agenti pôsobia ako zástupcovia finančných inštitúcií. V praxi však dochádza k situáciám, kedy podriadení finanční agenti, ktorí nemajú oprávnenie poskytovať nezávislé poradenstvo, využívajú označenie "finančný poradca." Tento jav sa prejavuje na webových stránkach, sociálnych sieťach a vizitkách agentov, najčastejšie pri predajcoch neživotného poistenia, čo môže viesť k zavádzaniu spotrebiteľov, ktorí očakávajú objektívne poradenstvo.

SASP upozorňuje, že takéto zneužívanie pojmu oslabuje dôveru na finančnom trhu a vytvára právnu neistotu pre klientov, ktorí dostávajú poradenstvo založené na províziách, nie na objektívnej analýze ich potrieb.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu / regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plnenie cieľov regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Ministerstvo financií priznáva, že zneužívanie pojmu "finančný poradca" finančnými agentmi bez licencie NBS sa skutočne v praxi vyskytuje. Podľa platnej legislatívy je takéto konanie zakázané, pretože len osoby s príslušným povolením od Národnej banky Slovenska (ďalej len ako „NBS“) sa môžu oficiálne označovať ako finanční poradcovia. MF SR uvádza, že takéto porušovanie pravidiel je sankcionovateľné a odporúča, aby sa prípady zneužitia oznamovali priamo NBS, ktorá má zodpovednosť za dohľad nad dodržiavaním tohto zákazu.

MF SR zároveň zdôrazňuje, že rozdielne označenia "finančný poradca" a "finančný agent" sú zámerne definované v zákone, aby sa zabezpečilo, že klienti jasne rozumejú, s kým komunikujú a aký druh služby dostávajú. Klient by mal byť vždy informovaný o tom, či komunikuje s nezávislým poradcom alebo agentom viazaným na konkrétnu finančnú inštitúciu. MF SR sa zaviazalo, že túto problematiku otvorí aj počas najbližšieho stretnutia s NBS, aby sa zvýšil dôraz na dohľad a vymáhanie pravidiel, pričom MF SR pripomína, že právomoc na zabezpečenie dodržiavania týchto predpisov je výlučne v kompetencii NBS.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia / zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy / zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Z pohľadu SASP, by riešením problému zneužívania pojmu "finančný poradca" mohlo byť zlepšenie prístupu NBS pri vymáhaní pravidiel. SASP upozorňuje, že takéto praktiky sa vyskytujú systematicky zámerne a dlhodobo, a preto by ocenili, keby Národná banka Slovenska aktívne vymáhala zákazy neoprávneného používania tohto označenia aj bez nutnosti podávania podnetov zo strany spotrebiteľov alebo dotknutých strán.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

Ministerstvo financií Slovenskej republiky sa zaviazalo upozorniť Národnú banku Slovenska na potrebu zabezpečiť dodržiavanie zákona o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, najmä v otázkach správneho označovania sprostredkovateľov. Cieľom je zabezpečiť, aby subjekty pôsobiace v oblasti finančného trhu používali správne označenie, čím sa predídze zavádzaniu klientov.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnomu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu / regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Asociácia poukázala na aktuálny problém so zneužívaním pojmu "finančný poradca". Súčasná právna úprava presne rozlišuje medzi finančným poradenstvom a finančným sprostredkovaním, pričom nezávislé poradenstvo môže poskytovať len osoba s príslušným povolením od NBS. V praxi však dochádza k zneužívaniu označenia "finančný poradca" najmä finančnými agentmi, ktorí ponúkajú produkty na províznej báze bez oprávnenia na nezávislé poradenstvo. Týmto dochádza k zavádzaniu klientov a oslabovaniu dôvery v sektor finančných služieb.

MH SR v tejto súvislosti uznáva, že ide o problém, ktorý negatívne ovplyvňuje transparentnosť na trhu a zvyšuje právnu neistotu pre spotrebiteľov. Takéto správanie finančných agentov môže viesť k tomu, že klienti dostávajú poradenstvo, ktoré nie je založené na objektívnej analýze ich potrieb, ale na záujme o získanie provízie. MH SR podporuje snahy MF SR o riešenie tohto problému, vrátane zvýšeného dôrazu na dohľad a zabezpečenie dodržiavania pravidiel zo strany NBS. Dôležité je, aby boli klienti vždy informovaní o tom, s kým komunikujú a aký typ služby dostávajú, čo by posilnilo ochranu spotrebiteľa.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Slovenská asociácia sprostredkovateľov v poisťovníctve navrhuje aktívnejší prístup NBS k vymáhaniu pravidiel týkajúcich sa správneho označovania finančných poradcov. Vzhľadom na to, že zneužívanie pojmu "finančný poradca" je podľa SASP zámerné a systematické, by NBS mala aktívnejšie zasahovať proti neoprávnenému používaniu tohto označenia. SASP by ocenilo, keby NBS vymáhala dodržiavanie zákazu bez potreby podávania podnetov zo strany spotrebiteľov, či iných dotknutých subjektov.

Ministerstvo financií reagovalo na návrh SASP a zaviazalo sa upozorniť NBS na potrebu dôsledného zabezpečenia dodržiavania zákona o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve. MF SR považuje za nevyhnutné, aby subjekty na finančnom trhu používali správne označenie v súlade s legislatívnymi požiadavkami, čo zabezpečí, že klienti budú jasne informovaní o tom, s kým komunikujú.

MH SR v neposlednom rade pre potrebu celkovej vyváženosti zhodnotenia tejto problematiky získalo aj vyjadrenie NBS, v ktorom uvádza, že vzhľadom na dlhodobu zaužívanú prax používania označovania osôb, ktoré sú finančnými agentom pojmom „finančný poradca“ v médiách a na verejnosti považujú vynucovanie tohto ustanovenia za dlhodobu neudržateľnú a neefektívnu. Avšak NBS dlhodobo deklaruje vôľu spolupracovať na revízii zákona č. 186/2009 Z. z. okrem iného aj za účelom zefektívnenia a aktualizácie regulácie vo vzťahu k zaužívanej trhovej praxi. Preto je pripravená s gestom tohto zákona – Ministerstvom financií SR – diskutovať aj na túto tému.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

- ☒ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
- ☒ upraviť aplikačnú prax

9.4.5 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov / ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

MH SR sa s vyššie uvedenými závermi stotožnilo a vyjadruje pozitívny postoj MF SR a NBS k otvoreniu diskusie k zabezpečeniu dôslednejšieho vymáhania neoprávneného používania pojmu „finančný poradca“ finančnými sprostredkovateľmi v záujme zvýšenia právnej istoty spotrebiteľov.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Gestor právneho predpisu nemal pripomienky k procesu ex post hodnotenia.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Gestor právneho predpisu sa k obsahu stanoviska spracovateľa nevyjadril.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia